

In deze oplegger bij de routekaart beschrijven we de basisprincipes van integraal arrangeren in Holland Rijnland. Deze afspraken komen voort uit de leidende principes samenwerking onderwijs-jeugdhulp

Wat is integraal arrangeren?

In de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is integraal arrangeren een belangrijk onderdeel. Bij integraal arrangeren worden kennis, inzichten en activiteiten rondom een leerling en zijn of haar gezin samengebracht. Hierdoor wordt de ondersteuning die geboden wordt aan de leerling en het gezin beter. Ondersteuning die vanuit verschillende leefgebieden tegelijkertijd wordt ingezet, is effectiever dan wanneer losstaande modules of programma's worden aangeboden. Het is effectiever omdat alles samengebracht wordt in één proces en besluitvorming.

Wat is integraal arrangeren?

Integraal arrangeren is een meervoudig begrip. Het gaat om:

- Integraal kijken naar het gehele kind. Wat gaat goed en wat verdient aandacht? We doen dat op alle leefgebieden. We kijken nadrukkelijk naar wat kinderen/ jongeren kunnen, ondanks mogelijke beperkingen. Zo zorgen we ervoor dat kinderen/ jongeren erkend worden in wie ze zijn, wat ze kunnen en wat ze willen bereiken. En voorkomen we dat we alleen naar de beperkingen van kinderen/ jongeren kijken.
- Integraal kijken naar de leefomgeving van het kind. Ouders, verzorger(s), broertje(s), zusje(s), opa en oma maken allemaal onderdeel uit van de leefwereld van het kind/ de jongere. Zo ook de leerkracht, docent en de trainer van de sportvereniging, het buurthuis, vrienden en burens enz. Al deze personen om het kind heen zijn meer of minder betrokken bij haar/zijn ontwikkeling en kunnen een bron van steun en erkenning zijn.
- Integraal kijken naar inzet en gebruik van financieringskaders. Hulp, onderwijs en ondersteuning kennen diverse wetgevingen. Door integraal te kijken kan de financiering afgestemd worden op wat inhoudelijk nodig is.

De meerwaarde van integraal arrangeren:

- Vergroten van het welbevinden van het kind/ de jongere, doordat passende hulp sneller ingezet kan worden.
- Duidelijkheid voor ouders over welke instantie voor welke ondersteuning kan zorgen
- Meer bewustwording van gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Meer transparantie en een integraal beeld
- Meer verbinding en wederzijds vertrouwen
- Een vermindering van bureaucratie

Integraal arrangeren binnen Holland Rijnland

Om deze samenwerking daadwerkelijk goed vorm te kunnen geven wordt er binnen de samenwerkingsverbanden en gemeenten Holland Rijnland gewerkt volgens de werkwijze 'integraal arrangeren'.

In onze regio Holland Rijnland hebben de gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs afgestemd wat de uitgangspunten en basisafspraken zijn m.b.t. integraal arrangeren. Daarnaast zijn er negen stappen bepaald die onderdeel zijn van integraal arrangeren. Deze negen stappen zijn beschreven in de routekaart integraal arrangeren.

Uitgangspunten:

- Sommige leerlingen ervaren intensieve problematiek en zijn gebaad bij ondersteuning vanuit zowel onderwijs als jeugdhulp om optimaal tot ontwikkeling te kunnen komen. Voor deze leerlingen is een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp essentieel.
- Voordat er gestart wordt met integraal arrangeren is de route van de eigen ondersteuningsstructuur van de school gevolgd. Er is al een groeiplan (GP)/ ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld en geëvalueerd. Wanneer de ontwikkeling van de leerling onvoldoende groei laat zien dan vraagt de school, aan een van de externe deskundige die verbonden zijn aan de school, een consultatie aan.
- Integraal arrangeren is het samen bedenken, maken en uitvoeren van één arrangement/gezamenlijk plan voor een leerling waarmee onderwijs- en ondersteuningsdoelen gerealiseerd worden.
- De volgende partners zijn betrokken; leerling, ouder(s), school, jeugdteammedewerker, jeugdgezondheidszorg, samenwerkingsverband (afhankelijk van werkwijze per samenwerkingsverband) en leerrecht/leerplicht (als er verzuim aan de orde is).

- De school neemt initiatief en voert regie tot anders wordt besloten. Wordt er iets gesignaleerd buiten het onderwijs? Dan neemt medewerker jeugdteam¹ het initiatief om tot een plan te komen en betrekken zij school. De inbreng van school en eventueel het OPP worden meegenomen in dit gezinsplan

Basisafspraken integraal arrangeren:

- Leerling en ouders denken en beslissen mee bij elke stap.
- Afspraken worden vastgelegd in het GP/ OPP en dienen de onderwijsdoelen.
- De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling zijn het uitgangspunt.
- Wanneer er in het gezin thuis ook ondersteuning nodig is dan zal er ook een gezinsplan opgesteld worden. Deze twee plannen zullen dan wel op elkaar afgestemd dienen te worden.

Routekaart integraal arrangeren; de negen stappen

Voor het proces van integraal arrangeren gaan we uit van negen stappen die onderverdeeld zijn in drie groepen. In dit hoofdstuk staan de succesfactoren per stap beschreven, zodat er efficiënt en effectief tot passende ondersteuning gekomen kan worden

A. Voorafgaand aan het ondersteuningsteam/MDO

1. Waarnemen
2. Informeren en voorbereiden
3. Organiseren van het breed overleg

B. Tijdens het OT/ breed overleg:

4. Ondersteuningsbehoefte inbeeld
5. Gezamenlijke doelenstellen
6. Gezamenlijk arrangeren

C. Na het OT/ breed overleg:

7. Uitvoeren en monitoren arrangement
8. Gezamenlijk evalueren
9. Bijstellen arrangement

In de route kaart integraal arrangeren HR is uitgewerkt wat elke stap inhoud en wat de uitkomst is van een taak.

Integraal arrangeren is een planmatige werkwijze (Plan, Do, Check, Act). Ondanks dat niet bekend is of het probleem een onderwijs- of jeugdhulpprobleem is, maken onderwijs- en jeugdprofessionals samen een plan (GP/ OPP). Dat plan wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Rollen taken betrokkenen

Bij de werkwijze van integraal arrangeren zijn verschillende personen en instanties betrokken. De belangrijkste taken van betrokkenen zijn hieronder uitgewerkt. Zie ook de bijlagen voor aanvullende informatie

Ouder(s)/leerling:

- Is altijd aanwezig bij het overleg over de leerling. Indien mogelijk is de leerling ook aanwezig. Als dat niet mogelijk is, wordt er vooraf een gesprek gevoerd met de leerling. Tijdens het leerling gesprek wordt er ruimte gegeven aan het hoorrecht: de leerling heeft het recht om zijn mening te geven over de verschillende onderdelen in het OPP.
- Wordt in de gelegenheid gesteld om mee te denken wie er wordt uitgenodigd voor het overleg en dient akkoord te gaan alvorens anderen worden uitgenodigd.
- Wordt voor het overleg betrokken en denkt mee over wat er goed gaat, wat beter kan en welke mogelijke oplossingen er zijn.
- Deelt informatie die bijdraagt aan het komen tot een oplossing.
- Wordt om toestemming gevraagd voor het delen van informatie met betrokkenen.
- Moet instemmen met het handelingsdeel in het OPP.

Leerkracht/Mentor:

- Is het eerste aanspreekpunt voor ouder(s) en leerling.
- Is deelnemer aan het overleg.

---

¹ Medewerker jeugdteam:

De gemeentelijke toegang is belegd bij het jeugdteam. Hiermee worden bedoeld: Jeugdteams Leidse Regio, Voorleider1, Wijkteam Katwijk, Toegang Voorschoten en JGT Nieuwkoop. Voor de leesbaarheid staat er Jeugdteam

- Is betrokken bij het in beeld brengen van de situatie. De leerkracht/mentor deelt hierbij wat er goed gaat in de klas, wat er beter kan en wat er aan ondersteuning nodig is.
- Informeert de betrokkenen over de reeds ingezette ondersteuning en het effect hiervan.
- Geeft aan in hoeverre doelen en mogelijke oplossingen haalbaar zijn.
- Behartigt het belang van de leerling, de klasgenoten en de groep als geheel.
- Is betrokken bij het opstellen van het GP/OPP.

Ondersteuningscoördinator/ coördinator passend onderwijs/ intern begeleider:

- Zorgt ervoor dat ouders volledig geïnformeerd worden over en betrokken worden bij het traject rondom hun kind.
- Is organisator en voorzitter van het ondersteuningsteam/ MDO
- Zorgt voor alle benodigdheden voor het overleg, waaronder: ruimte, uitnodiging, agenda, toestemmingsverklaringen, eventueel een tolk.
- Is eindverantwoordelijk/ voert de regie voor het opstellen van het GP/ OPP.
- Monitort de voortgang van de gestelde doelen.

Samenwerkingsverband:

- Alle scholen zijn aangesloten bij een samenwerkingsverband (SWV). Het samenwerkingsverband heeft in het ondersteuningsplan beschreven hoe het geld voor ondersteuning in het onderwijs wordt verdeeld en ingezet. Dit heeft ook invloed op de betrokkenheid van het SWV bij brede gesprekken.
- Het SWV beslist over de toelaatbaarheid van een leerling tot het speciaal (basis/voortgezet) onderwijs of tot een tijdelijke lesplaats. De onderwijspecialist van het SWV wordt geraadpleegd en sluit aan tijdens het ondersteuningsteam/ MDO
- Het SWV wordt in ieder geval bij de volgende situaties ook altijd betrokken: thuiszittersproblematiek, risicogedrag, complexe casuïstiek en ontheffing van leerplicht.

De medewerker Jeugdteam:

- Beoordeelt na onderzoek of en welke hulp nodig is. Hierbij worden eerst de mogelijkheden vanuit school, jeugdteam, welzijn, maatschappelijk werk, jongerencoach, peergroep, lotgenotencontact, e.d. verkend.
- Beoordeelt of aanvullend gespecialiseerde jeugdhulp nodig is op of (tijdelijk) buiten de school. Hierbij wordt ook benoemd wanneer de hulp weer afgeschaald kan worden.
- Beoordeelt of er binnen het gezin een zorgvraag ligt waar ook jeugdhulp of andere ondersteuning voor nodig is.

Medewerker gespecialiseerde jeugdhulp

- Is de uitvoerende professional van de jeugdhulporganisatie. De inzet van jeugdhulp gebeurt in afstemming met de medewerker Jeugdteam.
- Werkt volgens het uitgangspunt van het (opbouwen naar het) volgen van onderwijs.
- De gespecialiseerde jeugdhulp vindt plaats in afstemming met school en het samenwerkingsverband.

Leerrecht/leerplicht:

- Adviseert ouders, leerling en scholen bij langdurig verzuim
- Heeft contact met ouders en leerling wanneer er sprake is van langdurig of ongeoorloofd verzuim